

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

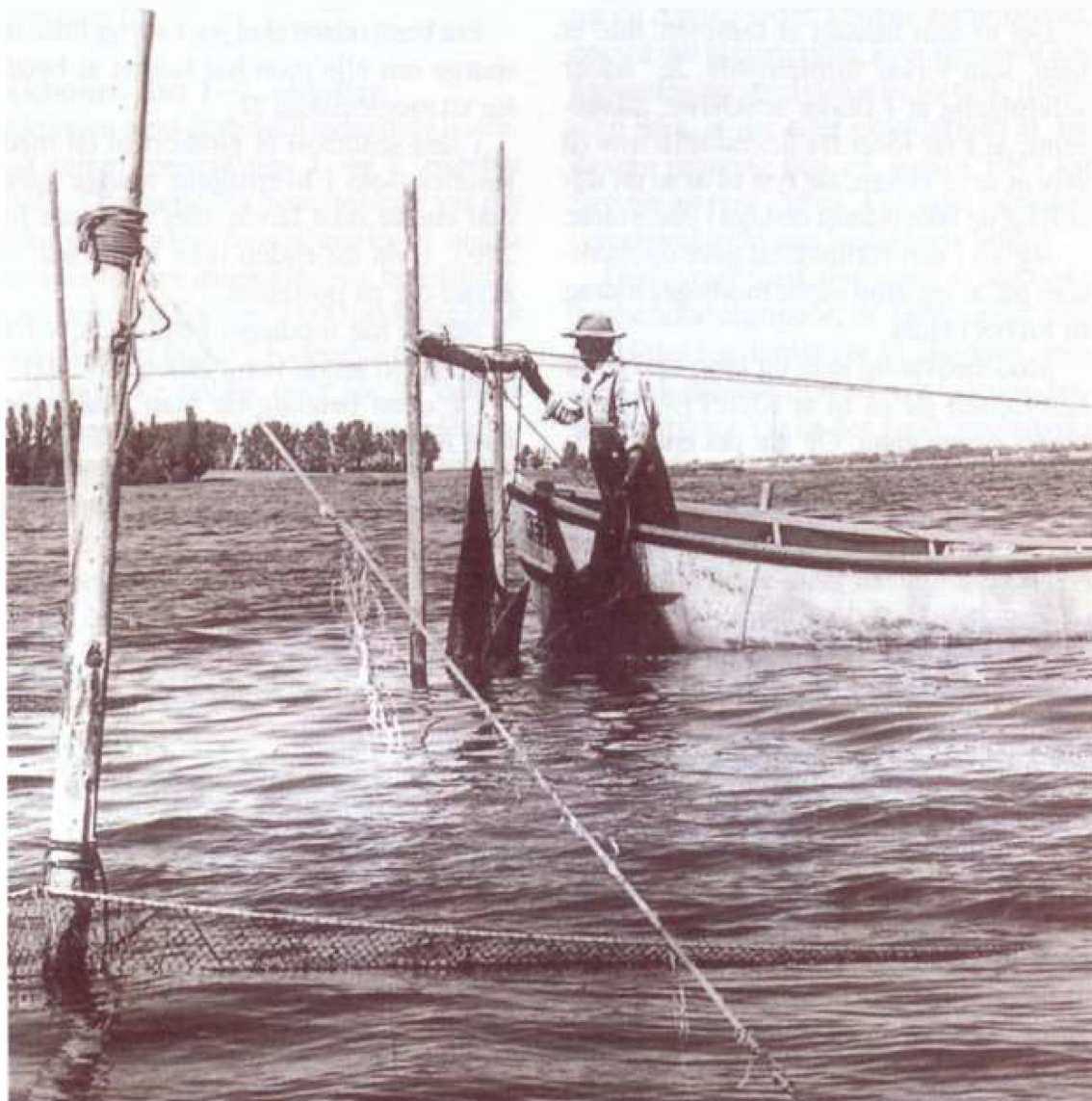
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

fahs

NUMMER 3 • AUGUST 2003 17. ÅRGANG

Ålefisker fra Jyllinge røgter sine redskaber for ål. (Postkort udsendt af Fjordmuseet)

et blad fra
Frederiksborg Amts Historiske Samfund

Fra redaktøren

Hver gang jeg er lige ved at være færdig med redaktionen af et FAHS blad, får alle små dele er puslet sammen, så får jeg næsten sommerfugle i maven. Jeg vil nemlig så vældig gerne have, at I skal synes om det FAHS blad, jeg lige nu sidder med.

Det er min hensigt at sammenbætte et blad, som virker inspirerende. Jeg håber selvfølgelig at I finder artiklerne interessante, at I får ideer fra litteraturlisterne til selv at læse videre, får lyst til at se en udstilling og ikke mindst deltage i vores turer.

Jeg vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at jeg altid gerne modtager bidrag til FAHS bladet.

Mod sædvanlig skik og brug opfordrer bestyrelsen jer så til at KLIPPE i FAHS bladet denne gang. Og gør det endelig !!

I bestyrelsen er vi nemlig utroligt glade for omsider at være nået til vejs ende med registeret til årbøgerne 1906-2000 og vil selvfølgelig opfordre jer til at anskaffe bogen. (Man kan også sende en e-mail til: eva.stennicke@telia.com).

Fra bestyrelsen skal jeg i øvrigt hilse og spørge om alle mon har husket at betale for sit medlemskab ??

I juni sendte vi et girokort til de medlemmer, som i hverdagens mange gøremål endnu ikke havde nået at betale for 2003. Hvis du endnu ikke har betalt, så skynd dig på posthuset.

Når vi har modtaget betalingen, vil vi til gengæld sende vores årbog for 2003.

Og uden betaling får man altså heller ikke FAHS bladet.

fahs

FAHS er et medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund og udkommer fire gange om året; i februar, april, august og november.

Artikler til bladet sendes til:

FAHS, Helsingør Kommunes Biblioteker,
att. Eva Stennicke, Lundegade 13, 3000 Helsingør.

Telefon: 4928 3622, fax: 4928 3627.

E-mail: eva.stennicke@telia.com

Medlemskab og kontingent:

Helsingør Teater, Havnepladsen 1 3000 Helsingør.

Telefon: 4920 0811. E-mail: info@helsingor-teater.dk

Årbogsregister: www.helsbib.dk/tilbud/lokalhistorie/fahs/index.htm

Redaktion

Bibliotekar

Eva Stennicke
(ansvarshavende
red.)

Layout, sats og
tilrettelæggelse:
Eva Stennicke

Flugten over Sundet

af Henrik A. Bengtsen

Til oktober er det 60 år siden, jøderne tog flugten over Øresund væk fra det tysk besatte Danmark. Med sin geografiske beliggenhed fik Nordsjælland stor betydning for flugten, og allerede fra slutningen af september begyndte jøderne i massevis at strømme til.

Aktionen den 1.–2. oktober

Aktionen mod de danske jøder blev iværksat natten mellem den 1. og 2. oktober 1943. I de første 3½ besættelsesår var der ikke gennemført forholdsregler af nogen art over for den danske jødiske befolkning. Den bestod af lidt over 7.000 personer, hvor hovedparten boede i København.

Den tyske politik over for de danske jøder og selve jødeaktionen har siden besættelsen været gjort til genstand for mange undersøgelser, og der er skrevet mange beretninger om den. Siden besættelsen har det stået klart, at behandlingen af de danske jøder på alle områder var meget forskellig fra den måde, tyskerne behandlede og udryddede jøderne på i de øvrige besatte lande.

Den nyeste forskning viser, at de danske jøder havde særstatus – både i det besatte Danmark, under jødeaktionen og da de, der blev taget til fange, blev sendt til den tyske KZ-lejr Theresienstadt. Det kan henføres til, at tyskerne ikke betragtede Danmark som et besat land, samt at Tyskland i høj grad havde behov for, at den danske industrieksport og ikke mindst landbrugseksporten blev opretholdt på et absolut maksimum. Man ønskede ikke at genere den danske befolkning og rege-

ringen unødigt. Og den danske regering satte alt ind på at opretholde samarbejdspolitikken.

Kom som en overraskelse

Den tyske aktion kom som en overraskelse for de danske jøder. I udenrigsministeriet, der var det ministerium, hvor igennem alle forhandlinger med tyskerne foregik, mente man ikke, at der efter opløsningen af den danske regering den 29. august 1943 var fare for en tysk aktion. Det ville være helt i modstrid mod den hidtil førte politik.

Den nyeste forskning viser, at den tyske rigsbefuldmægtigede, dr. Best, under pres fra Hitler tog initiativet til aktionen, men også tog initiativ til at advare ledende danske politikere. Og da den tyske politistyrke var ganske utilstrækkelig og ordren til den var at føre sig frem med lempe, var aktionen dømt til at mislykkes.

De allerfleste jøder havde forladt deres hjem, efter at advarslen var nået dem, og de havde taget ophold hos ikke-jødiske venner eller i den fri natur. Det fortælles, at det ikke var et ualmindeligt syn at se hele familier med oppakning vandre hjemløse rundt i Helsingørs gader. Overalt på Øresundskysten, fra Amager til Tisvilde forsøgte jøderne at få skibslejlighed til Sverige. Men der var ingen organisation til at hjælpe, og alle var uforberedte på aktionen.

De første flygter over Sundet

Det viste sig hurtigt, at der var mennesker der ville hjælpe med både husly, mad, penge og transport. Det var de velhavende,

der kom over først. De havde råd til at betale en fisker for at føre dem over, men det var naturligvis ikke ufarligt.

Allerede fra april 1940 førte tyskerne streng kontrol med al ind- og udsejling fra de danske havne, og der blev løbende gennemført en række foranstaltninger for at hindre illegal trafik. Der var forbud mod lystsejladts bortset fra visse dele af de indre farvande. Bevogtningen blev indtil den 29. august 1943 foretaget af den danske marine, som lejede et antal fiskekuttere til formålet. Efter den 29. august overtog tyskerne selv bevogtningen, men man havde ikke mandskab til at bemane kutterne, og havde heller ikke udvidet beredskabet.

På kysten blev bevogtningen foretaget af det danske kystpoliti, hvis ineffektivitet tyskerne flere gange udtrykte bekymring for. Kriminalsekretær Hans Juhl, kaldet Gestapo-Juhl, var chef for den tyske grænsekontrol i Helsingør. Han kom til at spille en afgørende rolle for flere af de ubehagelige begivenheder, der udspillede sig bl.a. i Gilleleje.

Jøderne i Gilleleje

Flere enkeltpersoner og personkredse tog del i de første store transporter. Folk åbnede deres hjem for flygtningene. Skoler, kirker og forsamlingshuse blev stillet til rådighed, og i Gilleleje var jøder skjult i sommerhuse, i butikslokaler og garager, på lofter, på bådebyggeriet, vandværket, bryggeriet osv. Overalt var der flygtninge, og presset på bådene var stort. Udskibningen foregik både fra havnen og i mindre både, der kunne gå helt ind til kysten. Flygtningene blev så omladet til større skibe, der med slukkede lanterner sneg sig mod den svenske kyst.

Tre sømil fra Skånes kyst nåede man ind i svensk territorialfarvand, og flygt-

ningene kunne komme på dækket. I Sverige blev jøderne modtaget af politi og militær, og Røde Kors bistod med indkvartering.

De kaotiske forhold i Gilleleje og de mange indkvarterede flygtninge tiltrak sig naturligvis tyskernes opmærksomhed, og med Gestapo-Juhl i spidsen, foretog de den 5. oktober om aftenen en større razzia i Gilleleje, og 20 flygtninge blev fanget på havnen. Hundrede af flygtninge ankom samtidig med toget til byen, og stemningen var højspændt. En del jøder kom over med kuttere natten mellem den 5. og 6., men det var umuligt at bringe alle over.

Trods hjælp fra det danske politi var situationen kaotisk for de lokale organisatorer. Nye flygtningeskarer var på vej i lastbiler fra Helsingør, da rygter om en ny tysk razzia spredtes. Omkring midnat slog tyskerne til, og de gennemgik byen grundigt. Omkring 80 flygtninge blev fanget, bl.a. på kirkeloftet. De blev alle ført til Horserød, og senere på måneden med skib til Tyskland.

Transporterne organiseres

I Gilleleje var der allerede i de første flugtdage dannet en komité, der skulle tage sig af det praktiske omkring indkvartering, flugt m.v. Men det stod klart, at flugtruterne måtte organiseres ordentligt, da det kostede mange penge at få de mange mennesker over Sundet.

Tragedien i Gilleleje natten mellem den 5. og 6. oktober gav stødet til oprettelse af ruter uafhængige af fiskerne. Allerede den 10. – 12. oktober indkøbte forskellige grupper af mennesker, der var helt uafhængige af den eksisterende modstandsbevægelse, for egne midler større eller mindre både, som herefter indsattes i fast rutefart mellem Danmark og Sverige.

Tre persongrupper fra Helsingør kom især til at manifestere sig i transportarbejdet i området fra Nivå til Gilleleje, og herfra udsprang fem ruter, der ret hurtigt gennem kontakter i København indledte et samarbejde med Dansk-Svensk Flygtningetjeneste og sabotageorganisationen Holger Danske. Efter jødetransporternes ophør i november gik ruterne ind i en anden fase, og flere af dem blev væsentlige bindeled for illegal information over Sundet samtidigt med at de blev benyttet af flygtende modstandsfolk.

Alle fem ruter blev sprængt i slutningen af 1943 og foråret 1944. Imidlertid var der på det tidspunkt blevet oprettet flere faste organisationer i Sverige, og den ene, Øresundstjenesten, reetablerede illegale ruter fra Sverige til bl.a. Nordsjælland. Øresundstjenesten stod bl.a. for dele af overførslen af våben fra Sverige, og organisationen benyttede kurerer ansat på Helsingør-Helsingborg færgerne.

Litteratur om oktober 43

Der er skrevet rigtig mange erindringsbøger, artikler og mere videnskabelige værker om oktober 43.

Flere af de der hjalp flygtningene skrev efter krigen interessante erindringsbøger, og begivenhederne i Gilleleje er grundigt beskrevet i Christian Tørtzens værk fra 1970, »Gilleleje oktober 1943«.

Ruterne i og omkring Helsingør, deres organisation og sammenhæng med modstandsbevægelsen er analyseret af Henrik A. Bengtson i artiklen »Modstandsbevægelsen i Helsingør 1940-1945« i Helsingør Kommunes Museer, årbogen fra 1981.

I de følgende 3 spalter kan man se yderligere nogle eksempler på litteratur og måske derved få lyst til at læse mere om emnet.

Nyt lys over oktober 1943 . Redigeret af Hans Kirchhoff.

Odense : Syddansk Universitetsforlag, 2002. - 97 sider : ill.

Om redningen af de danske jøder i oktober 1943, det tyske besættelsesapparats ambivalente holdning, de danske myndigheders desperate forsøg på at afværge katastrofen samt personlige vidnesbyrd om livet i KZ-lejren Theresienstadt.

Bak, Sofie Lene

Jødeaktionen oktober 1943 : forestillinger i offentlighed og forskning.

Kbh. : Museum Tusulanum, 2001. 198 sider : ill.

Om den rolle tyskernes aktion mod jøderne i oktober 1943 har spillet i efterkrigstidens historieskrivning og om det nyere skift, der sket i dansk forskning hvor traditionen for alvor er blevet udfordret og revideret.

Flugten til Sverige : aktionen mod de danske jøder oktober 1943. Af Rasmus Kreth, Michael Mogensen.

Kbh. : Gyldendal, 1995. 182 sider, tavler.

Indhold: Den politiske baggrund ; Aktionen ; Flugten fra Danmark til Sverige ; Redningsaktionen ; Den danske kystbevogtning ; Motiverne til at hjælpe ; Tyskerne og flugten ; Dr. Best og flugten i oktober.

Mikkelsen, Birger (f. 1934)

- for anstændighedens skyld : modstandsbevægelsens sundruter fra Snekkersten og Espergærde : Sundets Venner 1944 - 1. marts - 1994.

Helsingør : eksp. Nordisk Forlag, 1994. 63 sider : ill.

Dethlefsen, Henrik
De illegale Sverigesruter 1943-45 : studier i den maritime modstands historie.
Odense : Odense Universitetsforlag, 1993. 238 sider : ill.
Heri side 90-93: Kiær-ruten. (Helsingør Syklub).

Flender, Harold
Redningen i Danmark. Oversat til dansk af Chr. C. Svendsen.
Brøndby Strand : Baruk, [1993]. 192 sider : ill.
På omslaget: En rapport om de danske jøders redning i 1943.
Side 99-112: Helsingør Syklub

„Føreren har befalet!“ : jødeaktionen oktober 1943 / Hans Sode-Macsen (red.) ; Bent Blüdnikow ... [et al.].
Kbh. : Samleren, 1993. 245 sider : ill.
Heri bl.a.: Hans Kirchhoff: Endløbning over Danmark. Henrik Dethlefsen: Ud af mørket - den danske modstand og redningen af jøderne i oktober 1943.
Herbert Pundik: Medens vi ventede : en dansk jødes erindringer 1940-45

Pundik, Herbert
Det kan ikke ske i Danmark : jødernes flugt til Sverige 1943 ; redaktør: Flemming Lundahl ; billedredaktør: Anne Lisbeth Olsen.
Kbh. : Munksgaard, 1993. 144 sider : ill.
Heri specielt side 54-57: Stikkerpigen fra Gilleleje.
Desuden er der forskellige andre steder i bogen beskrivelser af jødiske flygtninge, som er på flugt via lokaliteter i Nordsjælland.

Rønne, Børge
De illegale transportorganisationer under krigen : „Helsingør Syklub“ bragte 1400 mennesker over Øresund .
I: Møntsamlaren. 1993. Årg. 10. Nr. 2. S. 12-17 : ill.

Meyer, Torben L.
Flugten over Øresund : En Reportage omkring den jødiske Flugt og Deportationerne fra Danmark Efteråret 1943.
1945. 208 sider. – Oversat og omarbejdet efter den svenske udgave: »Vi flydde över Öresund«. Stockholm 1944.
Udkommet under pseudonymet »Thomas Dreyer«. – 3. oplag. 1967.

Bertelsen, Aage
Oktober 1943 : Oplevelser og tilstande under jødeforfølgelsen i Danmark.
Århus, 1952. 143 sider
3. udgave 1966.
Gruppen var fra Lyngby og arbejdede langs Øresundskysten samt fra Sjællands nordkyst.

Gersfelt, Jørgen
Saadan narrede vi Gestapo.
Gyldendal, 1945. 160 sider : ill.
Om flygtningetransporterne til Sverige under besættelsen 1940-45.

Kiær, Erling
Med Gestapo i Kølvandet.
Frimodt, 1945. 126 sider
Om flygtningetransporterne til Sverige under besættelsen 1940-45.

Sensommerudflugt lørdag d. 30. august

1.000 års kunst og kultur

Lørdag den 30. august inviterer FAHS på en spændende udflugt til Fjordmuseet i Jyllinge, gennem Naturparken til Ganløse Kro, og videre til Veksølund.

Fjordmuseet i Jyllinge

Vi mødes kl. 12:00 på Fjordmuseet, Bygaden 28 i Jyllinge, hvor museumsinspektør Alan Hjorth Rasmussen ekstraordinært åbner museet for at give os en introduktion til det. Herefter bliver der tid til selv at gå på opdagelse i museet samt at nyde udsigten over fjorden.

Fjordmuseet rummer en permanent lokalhistorisk udstilling, der beskriver det specielle fjordfiskeri på Roskilde Fjord gennem ca. 300 år. Herudover beskrives landbrug og byudvikling i Gundsø Kommune. Til museet hører også et ganske smukt anlæg på klinten ned mod fjorden. Endelig er der en urtehave med ca. 100 historiske lægeplanter og krydderurter.

Kl. 13:15 Fra Fjordmuseet kører vi til Ganløse, der ligger centralt i Danmarks ældste og største naturpark, **Naturparken mellem Farum og Slangerup**.

Ganløse Kro

Kl. 13:45 er der kaffe med lagkage på terrassen på Ganløse Kro. Under kaffen vil Stig Colbjørn Nielsen – næstformand i Naturparkens bestyrelse – i korte træk fortælle den usædvanlige historie bag etableringen af Naturparken.

Kl. 15:15 Afgang fra Ganløse, hvorfra vi fortsætter den korte vej til Veksø.

Veksølund

Kl. 15:30 kommer vi til Veksølund: Her tager udstillingsleder Jørgen Hansen imod og giver en introduktion til stedet, der i dag rangerer blandt de mest kendte skulpturmuseer i Europa. Den tidligere landbrugsejendom Veksølund er Danmarks største galleri for moderne skulptur, og er det naturlige udstillingssted for nogle af de bedste værker, dansk billedhuggerkunst kan byde på.

Det gælder i særdeleshed monumental-skulpturer, da Veksølands have og store udstillingsrum giver sådanne skulpturer optimale muligheder. Naturligvis vises også mindre skulpturer på Veksølund, og i sin helhed giver stedet et varieret indblik i skulpturernes materialer og udtryksmuligheder – ofte i stærkt provokerende form. At stå i egne tanker foran en af de imponante nutidige skulpturer i haven til Veksølund og så på samme tid at have Veksøs smukke middelalderkirke som direkte baggrund, det sætter tanker i gang hos de fleste besøgende.

Turen slutter ca. kl. 17.

Det koster 120 kr. at deltage på udflugten inkl. diverse entrebilletter, omvisninger samt kaffe og lagkage.

Tilmelding til næstformand i FAHS

Stig Colbjørn på tlf. 47 38 13 80 eller på mobil tlf. 24 68 11 73

Stig Colbjørn har også en e-mail adresse, som man er meget velkommen til at benytte: colboern@nielsen.mail.dk

Turen går til Harzen

Frederiksborg Amt i Harzen 1950 - 70

En udstilling om tidlig masseturisme

Af Rolf Kjær-Hansen

De lokalhistoriske Arkiver i Frederiksborg Amt har i samarbejde med Stadtarchiv Goslar taget initiativ til fremstilling af en udstilling, der belyser turistrejser til Harzen/Goslar fra Frederiksborg Amt i tidsrummet 1950-1970.

Den fælles udstilling udspringer af en partnerskabsaftale indgået mellem Frederiksborg Amt og Landeskreis Goslar, der har som mål at øge den gensidige forståelse mellem de to regioner. Som et del-

projekt i dette samarbejde er den kommende udstilling således et resultat af dette arkivsamarbejde på tværs af landegrænserne.

I Frederiksborg Amt er en gruppe bestående af Birthe Skovholm, Allerød Lokalhistoriske Arkiv, Hans Jørgen W. Jensen, Hørsholms Egnsmuseum og Rolf Kjær-Hansen, Ølstykke Arkiv & Museum ansvarlig for tilrettelæggelsen af udstillingen i samarbejde med Ulrich Albers,

Bus foran Hotel Andreasberg

Stadtarchiv Goslar.

Materialet til udstillingen er dels materialer i form af foto og rejsebeskrivelser og andre arkivalier, der allerede findes i de lokalhistoriske arkiver dels nyt materiale, der er indkommet efter en målrettet indsamlingskampagne, der foregik i efteråret 2002 i de lokalhistoriske arkiver.

Udstillingen har modtaget økonomisk støtte fra Frederiksborg Amts Museumsråd og Kulturministeriets/Rigsarkivets midler til internationalt samarbejde.

Årsagen til at vælge turistrejser til Harzen i 1950-70 som tema for en udstilling er et ønske om at belyse den tidlige masse-turisme, der fandt sted i begyndelsen af 1950-erne og dermed varslede den voldsomme stigning i velfærd, der fandt sted i den efterfølgende tid.

Efter krigen 1939-45 var det for mange den første mulighed for at rejse udenlands og sammenholdt med at ferien i 1952 blev udvidet fra 2 til 3 uger medvirkede dette også til at flere rejste til udlandet. Før denne tid var rejser til udlandet forbeholdt en langt mindre kreds af velhavere, men nu var det muligt for en langt større gruppe at tage på ferie til udlandet.

På denne tid er især to rejsearrangører kendt: cand.polit. Simon Spies, der i 1956 annoncerede sine togrejser til Mallorca under devisen: »kan de leve billigere her-hjemme«, man kunne vælge mellem 4 eller 12 uger. Og pastor Eilif Krogager fra Tjæreborg, der arrangerede busrejser til Spanien.

Turene til Harzen var ofte arrangerede af lokale vognmænd, der brugte deres busser til at transportere turisterne til Harzen, således kendes fra Frederiksborg Amt Skibby Rejser, der også med tiden blev et stort rejsebureau, men startede som bus-selskab.

Transportmidlet til disse rejser var hovedsageligt busser, der benyttedes af rejseselskaber. Mens ture man selv planlagde også kunne anvende tog, private biler, motorcykel, knallert eller cykel.

Harzen blev det foretrukne sted for danske turister i Tyskland og danskerne dominerede også blandt de øvrige udenlandske turister i Harzen – op mod halvdelen af samtlige turister til Harzen i begyndelsen af 1950 kom fra Danmark, så det var ikke uden grund, at man udnævnte Goslar til en forstad til København.

Udstillingen kan ses i Frederiksborg Amt i efteråret 2003 og foråret 2004, hvorefter den vises i Goslar fra påsken 2004.

Kom selv og oplev tiden fra masse-turismens barndom, hvor en busrejse til Harzen var det ultimative rejsemål. Udstillingsstederne omfatter foreløbigt:

Frederiksværk Bibliotek 1/9 – 26/9
Ølstykke Bibliotek 13/10 – 6/11,
Hørsholm Bibliotek 8/11 – 28/11,
Kirkehavegård, Allerød 9/12 – 19/12
Helsingør Bibliotek 5/1 – 30/1.

Ganløse Kro

Af Poul Hesbjerg

Ganløse kro er en af de omkring hundrede danske privilegerede kroer, som stadig eksisterer. De ældste fik deres kongelige privilegium i slutningen af 1100-tallet og de sidste i begyndelsen af 1900-tallet. De privilegerede kroer havde pligt til at tage mod enhver vejfarende, til gengæld havde de lov til afgiftsfrit at brænde brændevin, brygge øl og bage brød til salg såvel i kro-stuen som ud af huset.

Imidlertid var en privilegeret kro ikke åben for landsbyens egne beboere. Den var udelukkende forbeholdt de rejsende. Til gengæld havde enhver vejfarende ret til husly. Hvis en gæst ikke kunne betale for opholdet, blev der anvist plads i den såkaldte »stodderkiste«, som blot var et aflukke i rejsestalden, hvor man fik lov til at sove i halmen.

Ganløse Kro nævnes første gang i Frederik d. 5.s matrikel fra 1688, og samme år, som matriklen udarbejdes, får kroen sit privilegium. Formodentlig var de første kroværter fæstere på kongens jagtgård ved siden af kroen. Det fremgår nemlig at jagtgårdsmanden som erstatning for nogle af ulemperne ved at have de kongelige jagtselskaber indkvarteret fik tilladelse til afgiftsfrit at købe og sælge tysk øl – som regnedes for det allerbedste. I et officielt brev fra slutningen af 1500-tallet kaldes fæsteren således ikke Hans Jensen, men »Hans Tyskø«.

Selvom Ganløse Kros privilegium er over 300 år gammelt, er den nuværende bygning dog kun fra ca. 1900. Rejsestalden lå dengang nord for selve krobygningen, men den blev fjernet i flere

etaper – den sidste del forsvandt i 1935 for at give bedre plads i krydset ved Lyngvej. Bag rejsestalden lå byens brønd. Resterne af bybrønden befinder sig stadig under kroens parkeringsplads.

For landsbyens beboere havde kroen en væsentlig betydning som »postgård«. Her standsede postvognen fra Måløv for at hente og aflevere post og passagerer.

Forbudet mod at landsbyens egne beboere måtte komme på kroen blev ophævet i 1912, og op gennem 1900-tallet kom kroen til at indtage en særdeles central plads i landsbyen som samlingssted for alle slags fælles aktiviteter.

Her blev holdt fester, sammenkomster, møder og generalforsamlinger, her stemte man til sogneråds-, landstings- og folketingsvalg, her blev vinteren igennem holdt prøver og spillet utallige dilettantforestillinger – naturligvis med bal bagefter. Her viste den omrejsende 'Lillebil-biograf' spillefilm, her blev holdt danseskole og vinteren igennem var her gymnastik for karle og piger. Og om sommeren samlede landsbyens mandfolk om keglebanen i krohaven.

Fra 1970-erne blev Ganløse Kro landskendt som spisested og spillested for kendte orkestre og bands og jævnligt blev teatersalen brugt til TV-optagelser af musikprogrammer. Således er Ganløse Kro ikke blot en harmonisk og tidstypisk bygning, men også en meget væsentlig del af Ganløses historie.

Artiklen er med venlig tilladelse optrykt efter FNV-Orientering, juni 2001.

Register til Frederiksborg Amts Historiske Samfunds årbøger 1906-2000

I bestyrelsen er vi meget stolte over omsider at have afsluttet det omfattende arbejde med registeret til Frederiksborg Amts Historiske Samfunds årbøger.

Registeret er nu også klar til at blive trykt og det udkommer i slutningen af året i bogform.

FAHS-registeret er en meget detaljeret og gennearbejdet indgang til artiklerne i årbøgerne fra 1906-2000. Derudover er det – med de supplerende oplysninger om den enkelte persons erhverv, levested og levetid – et værktøj, som kan benyttes til verificering af personer i forbindelse med lokalhistorisk arbejde, slægtsforskning osv.

Registeret indeholder ca. 60.000 henvisninger fra person- og stednavne til de forskellige årbøger og sidetal. I forbindelse med redigeringen af registeret er der ud-

ført en omfattende navneformskontrol, som har medført at person- og stednavne i registeret kan være ændret/suppleret i forhold til teksten i den enkelte årbog. Arbejdet er udført for at de enkelte personer og steder skal optræde entydigt i registeret. Lidt populært sagt skal den samme person i registeret ikke staves på to forskellige måder ligesom man skal kunne skelne den ene Niels Hansen fra den anden. Såfremt oplysningerne har været rimeligt tilgængelige er mænd registreret under: Efternavn, fornavn, titel/erhverv, lokalitet, født, død og kvinder under: Fødenavn, fornavn, gift med, erhverv, lokalitet, født, død. Læs lidt mere om registeret på næste side og udfyld så blanketten og bestil registeret inden den 1. oktober til den lave pris af 148 kr.

Frederiksborg Amts Historiske Samfund
redaktør Eva Stennicke
Helsingør Kommunes Biblioteker
Lundegade 13
3000 Helsingør

Register til Frederiksborg Amts Historiske Samfunds årbøger 1906-2000

Registeret til Frederiksborg Amts Historiske Samfunds årbøger bliver udgivet som bog omkring den 1. december.

Det er oprindeligt udarbejdet af Torben Bill-Jessen. Efterfølgende er det redigeret under ledelse af Eva Stennicke, som har fået særlig hjælp både til EDB'en og det redaktionelle af Yngve Stegfeldt.

Registeret bliver på ca. 540 sider – idet det består af omkring 60.000 henvisninger fra person- og stednavne til årbøger og sidetal. Desuden bliver der et register over forfattere samt indholdet i den enkelte årbog.

På www.helsbib.dk/tilbud/lokalhistorie/fahs/index.htm er registeret søgbart online. Bestyrelsen har valgt også at udgive registeret i trykt form, fordi vi mener, at den trykte udgave og online versionen i praksis supplerer hinanden. Den trykte udgave giver overblik og kan benyttes overalt, mens online versionen tilbyder flere søgemuligheder.

Foreningens medlemmer og andre interesserede kan bestille registeret inden den 1. oktober 2003 til forudbestillingsprisen på 148 kr. + forsendelseskostninger. Girokort fremsendes sammen med bogen. Efter 1. december vil prisen være 248 kr.

klip her

**Ja tak, jeg bestiller eksemplar af
Register til Frederiksborg Amts Historiske Samfunds årbøger 1906-2000
Pris 148 kr. + forsendelsesomkostninger**

Navn

Adresse

Postnr./by